

ПАМ'ЯТКА

першочергових дій у разі загрози вчинення терористичного акту

1. Заходи попереджувального характеру.

- здійснити комплексне обстеження стану надійності охорони приміщення, посилити пропускний режим по допуску персоналу і відвідувачів, проводити ретельну перевірку внесеної ручної поклажі;
- вжити додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності приміщення, додатково встановити модернізовані системи сигналізації і відеоспостереження в зонах підвищеного ризику;
- оснастити телефони об'єкта, зазначені в офіційних довідниках, автоматичними визначниками номера і звукозаписною апаратурою;
- організувати проведення систематичних обходів і оглядів приміщення і прилеглої до нього території з метою своєчасного виявлення підозрілих предметів і запобігання закладки вибухових пристроїв, а також установки сторонніх осіб, що виявляють підвищений інтерес до приміщення;
- регулярно проводити перевірки підсобних приміщень і територій, не допускати перекриття шляхів евакуації людей і транспорту;
- організувати практичні тренування по діях при виникненні надзвичайної ситуації терористичного характеру;
- провести інструктивні заняття про порядок дій при прийомі телефонних повідомлень з погрозами терористичного характеру і правилах поведінки з письмовими анонімними матеріалами.

2. Виявлення підозрілого предмета.

Не починайте самостійно ніяких дій із знахідками або підозрілими предметами, які можуть опинитися вибуховими пристроями - це може призвести до їх вибуху, численних жертв і руйнувань.

Пам'ятайте: зовнішній вигляд предмета може ховати його справжнє призначення. В якості камуфляжу (маскування) для вибухового пристрою використовують звичайні побутові предмети: сумки, пакети, згортки, коробки, іграшки тощо.

Послідовність дій при виявленні підозрілого предмета:

- точно визначите місце перебування підозрілого предмета;
- опитуванням заявника й очевидців установите час виявлення предмета;
- зафіксуйте установчі дані осіб, що знайшли предмет, і забезпечте їхню присутність до моменту прибуття оперативно-слідчої групи правоохоронних органів;
- дайте вказівку не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і фунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорюючими пристроями;
- організуйте евакуацію персоналу, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета;
- дайте вказівку співробітникам охорони оточити місце розташування предмета знаходитися на безпечній відстані від нього;
- при необхідності організуйте відключення побутових і виробничих комунікацій газу, води й електрики;
- повідомите про подію правоохоронні органи, викличте машини швидкої допомоги і аварійних служб;
- не знижуючи рівень охорони, забезпечте можливість безперешкодного проходу або проїзду до предмета співробітників і транспорту оперативно-слідчої групи;
- надайте можливість фахівцям оперативно-слідчої групи опитати заявника та інших осіб, що підходили до підозрілого предмета.

3. Надходження погрози по телефону.

Телефон є засобом зв'язку і його дуже часто використовують як злочинці (для передачі

повідомлень про закладені бомби, захоплення людей і пред'явлення політичних або інших вимог) так і «телефонні хулігани», які висловлюють мнимі погрози. Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати якнайбільше даних.

- зафіксувати дату, час і тривалість анонімного повідомлення;
- місце установки телефону, на який надійшло повідомлення, його номер, приналежність конкретній особі;
- при одержанні анонімного повідомлення спробувати «зав'язати розмову» з анонімом

і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції; також необхідно, якщо це можливо, під час розмови одержати відповіді на наступні питання:

- куди, кому, за яким номером телефону дзвонить ця людина?
- які конкретні вимоги він (вона) висуває?
- висуває вимоги він (вона) особисто, виступає в ролі посередника або представляє якусь групу осіб, організацію?
- на яких умовах він (вона) або вони згодні відмовитися від задуманого?
- як і коли з ним (з нею) можна зв'язатися?
- кого Ви можете або повинні сповістити про цей дзвінок?
- під час розмови вжити заходів щодо запису фонограми анонімного повідомлення,

визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарату;

- по закінченню розмови з анонімом негайно повідомити про те, що трапилося, керівникові для прийняття ними негайних заходів до попередження і локалізації можливих тяжких наслідків;

- по пам'яті скласти докладний опис висловлених погроз або повідомлення про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумах та інших вимогах;

- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манері викладу погроз і вимог повідомити керівникові служби безпеки (служби охорони) підприємства;

- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими особами не рекомендується;

- при надходженні погрози на телефонний апарат з автоматичним визначником номера і звукозаписним пристроєм, відразу після завершення розмови з анонімом потрібно витягнути касету (диск) з аудіозаписом і вжити заходів щодо її збереження. Негайно встановити на місце нову касету (диск) для запису можливого наступного дзвінка зловмисника.

У випадку отримання повідомлень терористичного змісту через Internet:

- негайно повідомити про те, що трапилося, особі, відповідальній за безпеку,
- виконувати ніяких робіт на комп'ютері, куди надійшло повідомлення з загрозами.
- не вилучати повідомлення і не змінювати конфігурацію програм;
- забезпечити безперешкодний доступ співробітникам правоохоронних органів до комп'ютера, куди надійшло повідомлення.

4 Зовнішній огляд листів і бандеролей на можливу наявність у середині відправлення вибухового пристрою або отруйних речовин.

Кустарний (саморобний) спосіб виготовлення упакування поштового відправлення:

- нестандартна коробка, пакет або конверт, непрофесійний спосіб заклеювання використання різних побутових або електроізоляційних стрічок, додаткового спеціального клею.
- незвичайно важка вага й нерівномірне заповнення внутрішньої порожнини поштового відправлення;

- наявність великої кількості поштових марок, незвичайні написи типу "особисто", "конфіденційно", "розкрити тут" тощо; виконання адреси відправника й одержувача друкованими літерами або шляхом наклеювання літер, вирізаних із типографського тексту;
- відсутність зворотної адреси відправника або розбіжність із фактичним місцем відправлення за штемпелем поштового відправлення;
- наявність у середині поштового відправлення металевих предметів, джерел струму, які можуть виявитися елементами конструкції вибухового пристрою;
- наявність у середині поштових відправлень сипучих речовин, які виявляються при просвічуванні об'єкта;
- масляні або інші плями на поверхні, що вказують на знаходження у середині речовин із відповідними властивостями; незвичайний запах, що виходить від поштового відправлення;
- розриви упакування й дивні за своїм призначенням предмети (фольга, електричні комутаційні вироби тощо), які виступають із місць розриву, а також наявність у розривах часток, що нагадують порох або іншу вибухову речовину;
- незвичайно тверде або громіздке упакування поштового відправлення;
- наполегливе бажання посильного (кур'єра) вручити передачу, посилку, лист особисто в руки конкретному адресату.

У випадках виявлення підозрілого пакета, бандеролі або листа необхідно:

- ізолювати предмет (опечатати в чистий целофановий пакет або герметичне упакування);
- доповісти про підозрілу знахідку керівництву (або охороні - в нічний час);
- покинути приміщення самому і вивести інших присутніх звідти, де знаходиться підозрілий предмет;
- зняти засоби індивідуального захисту й опечатати їх у целофановому пакеті;
- у випадку виявлення невідомої сипучої речовини в листі - промити руки й обличчя проточною водою, а потім вимити їх з милом, після чого обов'язково звернутися до лікаря.

Примітка: необхідна надзвичайна обережність при поводженні з поштовими відправленнями, підозрілими на наявність вибухових або отруйних речовин. Огляд підозрілих поштових відправлень необхідно проводити з застосуванням засобів індивідуального захисту органів дихання (маски) й рук (гумових рукавичок). Предмет не можна кидати, згинати, трясти й піддавати іншим механічним діям!

5. Надходження погрози в письмовій формі

Погрози в письмовій формі можуть надходити до Вас (як до керівника штабу) як поштою, так і в різного роду анонімних матеріалах (записках, написах, інформації на дискеті тощо).

У випадку отримання такого документа ставтеся до нього максимально обережно. Намагайтеся не залишати на ньому відбитків своїх пальців. Не мніть документ, не робіть на ньому позначок. По можливості приберіть його в чистий поліетиленовий пакет, що закривається щільно, і помістіть в окрему жорстку папку. Якщо документ надійшов у конверті, його розкриття виконуйте тільки з лівого або правого боку, акуратно відрізаючи краї ножицями. Зберігайте все: сам документ із текстом, будь-які укладення, конверт й упакування, нічого не викидайте. Не розширюйте коло осіб, знайомих зі змістом документа.

Анонімні матеріали направляються в правоохоронні органи з супровідним листом, у якому вказуються конкретні ознаки анонімних матеріалів (вигляд, кількість, яким способом і на чому виконаний, із яких слів починається і якими закінчується текст тощо), а також обставини, пов'язані з їхнім поширенням, виявленням чи отриманням.

Анонімні матеріали не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити написи, підкреслювати або обводити окремі місця в тексті, писати резолюції й вказівки, також забороняється їх м'яти і згинати. При виконанні резолюцій і інших написів на супровідних документах не повинно залишатися давлених слідів на анонімних матеріалах;

Усе це допоможе правоохоронним органам при проведенні подальших криміналістичних досліджень.

6. Вибух.

У випадку вибуху необхідно негайно організувати і забезпечити виконання наступних основних заходів:

- за списком екстреного оповіщення викликати на пожежних, швидку допомогу, рятувальників, комунальні служби (газ, електрика, тепло);
- за списком екстреного оповіщення повідомити про подію керівництво та правоохоронні органи;
- організувати евакуацію осіб з вогнища вибуху, зруйнованих або ушкоджених вибухом приміщень;
- до прибуття служби швидкої допомоги надати постраждалим першу медичну допомогу;
- відключити подачу електроенергії, газу, води, тепла в ушкоджені вибухом приміщення;
- оточити місце вибуху і забезпечити його ізоляцію до прибуття компетентних органів;
- при виникненні пожежі вжити заходів щодо його гасіння власними силами і наявними протипожежними засобами.

7. Захоплення заручників.

При захопленні людей у заручники необхідно:

- негайно повідомити про надзвичайну подію правоохоронні органи і керівництво;
- по можливості блокувати місце події, використовуючи технічні засоби охорони;
- підвищити пильність охоронців на всіх постах. Перевести систему відеоспостереження в режим запису;
- не вступаючи в переговори з терористами, по можливості виконувати їхні вимоги, якщо це не зв'язано з заподіянням шкоди життя і здоров'ю людей;
- забезпечити евакуацію персоналу, які знаходяться поза місцем захоплення заручників;
- припинити доступ на об'єкт людей і проїзд автотранспорту;
- вжити заходів до безперешкодного проходу і проїзду співробітників правоохоронних органів;
- після прибуття спецпідрозділів правоохоронних органів надати їм необхідну інформацію: схеми приміщення, поповерхові плани, схеми розташування систем, відеоспостереження, вентиляції, електропостачання та ін.;
- надалі діяти відповідно до розпоряджень керівника антитерористичної операції.

8. Одержання сигналу про евакуацію.

Якщо ви знаходитесь на своєму робочому місці, послідовно виконайте наступні дії:

- без поспіху, істерик і паніки зберіть службові документи в сейф або в шухляди столу, що закриваються на ключ;
- візьміть з собою особисті речі, документи, гроші, цінності;
- закрийте вікна, вимкніть оргтехніку, електроприлади, освітлення;
- візьміть з собою і при необхідності використовуйте індивідуальні засоби захисту (протигази, респіратор);
- закрийте двері на ключ, ключ залишіть у замку;
- залишіть приміщення, рухайтесь маршрутами, які позначені в схемах евакуації;
- повертайтеся в покинуте приміщення тільки після дозволу відповідальних осіб.